ՔԱՌԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1077 — ՇԱԲԱԹ — 17 ԱՊՐԻԼ — 1871

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 ղր.
» Վեցամսեայ » 10 մէճ.
Վիլայէթներու եւ Ռուսիոյ » 90 ղր.
» Վեցամսեայ » 5 մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փր.
Յայտարարութեան տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ, աւելի անգամներու համար դաշն սակարկութեամբ կ'ըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած յօդուածոց ձեռագիրը խմբագրութեան վրայ է։
Նամակներն վճարուելով նամակ եւ այլ ինչ գրութիւն խմբագրին — Ղալաթիա, Ֆիրուզ խան, Մասիսի գրասենեակ։
Չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 17 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Փարիզի ապստամբութիւնը դեռ կը շարունակէ եւ վերջնական մաս չերեւիր։ 10—15 օրէ ի վեր հեռագիրն անդադար կը յայտնէ թէ ապստամբութեան վերջը հասած է, բայց փորձը հակառակը կը ցուցնէ։

Պ. Թիէր ապրիլ 16 թուականով գաւառներուն ուղղած մէկ շրջաբերականին մէջ կ'ըսէ թէ Վերսայլի կառավարութիւնը գիտմամբ կուշացնէ վերջնական յարձակումը, որպէս զի նախ՝ ամենայն մեծ զօրութիւն գումարէ որ դիմադրութիւնն անհնար լինի, եւ երկրորդ՝ ժամանակ տայ մոլորեալ ապստամբաց որ խելաբերին եւ բռնած ճամբան ընթացքն եւ կենան։

Այս բանէն զատ Պ. Թիէր կը հերքէ Վերսայլի կառավարութեան դիտաւորութեանց վրայ տարածուած կարծիքները բոլորն։

« Կրնան այդ մոլորեալ մարդիկ թէ կառավարութիւնը հանրապետութիւնը կործանել կուզէ. այս խօսքը բացարձակապէս սուտ է. կառավարութեան միակ զբաղմունքն է քաղաքական պատերազմին վերջ դնել, կարգութիւնը, խաղաղութիւնը վերահաստատել եւ Բրուսիոյ նախաձեռն պարմանանդ պատերազմին համաձայն Գաղղիոյ զբաւեալ երկիրներն ազատել։

« Կրնան նաեւ այդ մոլորեալ մարդիկ թէ կառավարութիւնը զինուորական հրամանի բռնել կուզէ. այս ալ սուտ է. կառավարութիւնը զինւորաց կեանքը կը խնայէ. ինչպէս որ բոլոր բռնած 2000 մարդոց, դուրս Պէլ—Իլ ղրկեց։

Արդէն, Թիէրի լրագիրն ալ իբր պատճառներ կուտայ Պ. Թիէրի թուղթերուն. կ'ըսէ թէ Պ. Թիէր իր հակառակորդներէն (կարմիր հանրապետականներէն) վախնալուն չափ իր կողմնակիցներէն ալ կը վախնայ. կարմիրներուն յաղթելու փափաքին հետ՝ չափաւորաց յաղթելէ ալ կերկնչի. Փարիզի ազատութեան ամբողջ վրայէ եւ ուսկէ կամ արհամարհելի լինին։ Պ. Թիէր պէտք է ճանչէ թէ ամենը անկարգ անդամներ Ներկայացուցիչ գաղափարներն անարժէք չեն, եւ թէ բաւական չէ զէն ի ձեռին ընկճել զինք. Փարիզի դէմ յարձակումը յաջողի, ազգային ժողովն ինչ պիտի ընէ։ Այնչափ Պ. Թիէր զօրաւոր մեծամասնութեան մը ունի իր կողմը, բայց չէ մոռցած թէ ինչ պառակտումներ ազգային ժողովն ներքեւ ընդունած է այդ ժողովն եւ ինչ էր անոր անմիջական պաշտօնը։ Պ. Թիէր հանրապետական կենաց մէջ ծերացած է. քուէներն լաւ հասկընալու չափ գիտէ նաեւ լաւ կշռել։ Գիտէ օր կողմն է թուոյ տառաւ երկու-

թիւնը, օր կողմն է հանճարն ու կորովը Ձիւնար համակրութիւն ունենալ վանառականներուն ու Փոքրիկոն Ջախերուն վրայ։ բայց հանրապետութեան համանուն տալով հանդերձ՝ չկրնար ալ միապետութիւնը բացարձակապէս սառել։

« Յանձնաժողովական օրինաւորութեան միջոցաւ, չկրնար դատաստանութիւն եւ վախ չանելով ներկայ քաղաքին ծածկելը իրաց կարգին վրայ։

« Գիտէ որ ընտրողական կարգադ, հասարակային իշխանութեան եւ երանելի խանդավառին ուսկի մեծ գինուորութեան մը դէմ պիտի մարտի, որն է կործանող անհաւանութիւնը։

Սոյն յօդուածի մը մէջ ալ Թայմզ հետեւեալ դիտողութիւնները կընէ ապստամբութեան միծային վրայ։

« Թէ եւ ապստամբներուն վերստին վրայ քաղաքը չյաջողեցաւ, գործերուն կացութիւնը վերջին ստանձնած ծանր է։

« Կառավարութեան առաջին յաջողութիւնները վերջին յուսացուած արդիւնքն ունեցաւ։

« Փոխ որ դէպքերը կը շարունակեն, ցաւալ սրտի կը հաստատուի թէ ապստամբներուն դէմ Փարիզի մէջ պէտք էր կռուիլ ամիսներ, եւ թէ պէտք չէր բնաւ թոյլ տրուէր որ բազմաթիւ բոլոր դուներուն եւ մէջը գրաւուած զինուց եւ պատերազմական մթերաց տիրէին։

« Փարիզ Բրուսիացւոց պաշարման ժամանակ ունեցած գրեթէ մէջ է այսօրուան օրս. 'ի բաց առեալ Մօն—Վալերիենի ամրոցը՝ որ Վերսայլի կառավարութեան ձեռքն է։

« Վանվի, Մոնրուժի, Իսսի եւ Վանսէնի ամրոցներն եւ գծերն բոլոր մէկտեղ ապստամբաց ձեռքն են. զորս 7,14 եւ 24 լիտրէ ռումբ արձակող թնդանօթներով զինած են, եւ հիմա ալ խորշ եւ լոյսը հեռու գըտնուող ծանրագին թնդանօթներ կը դնեն անոնց մէջը։

« Աստ փառաւ անոնց եւ վէնսէնի մէջ մեթերեալ բոլոր պատերազմական նիւթերն ալ անոնց ձեռքն են։

« Անմխնելի է որ պատերազմական նշանաւոր ապստամբաց վերջը կառավարութեան օգնելն աւելի տամար է։

Փարիզի յեղափոխական կառավարութիւնն հետեւեալ հրամանագիրը հանեց Վերսայլի կառավարութեան գլխոյն եւ դաշնակից դէմ.

Յօդուածագիր—Ազատ Փարիզ

« Նկատելով որ Վերսայլի կառավարութեան մարդիկը քաղաքային պատերազմին հրամայեցին եւ սկսան Փարիզի վրայ յարձակեցան, ազգային պաշտօնները եւ կառավարող գիտուորները, կայքը եւ ազատ բնակիչներն.

« Նկատելով որ այս անձերը կառավարութեան հրամանաւ հրաման տուած են եւ զօրաւոր հրամանատարութեանց անուամբ գործեցին։

« Կը վճռէ.

« Յօդ. 1. Թիէր, Ֆավր, Պիքար, Տիֆֆոր, Սիմոն եւ Բօթիօ ամբաստանութեամբ ենթարկուած են։

« Յօդ. 2. Իրենց ստացուածքը պիտի գրաւուին եւ կնքոյ ներքեւ պիտի դրուին, մինչեւ որ ժողովրդեան դատաստանին ներկայանան։»

Հետեւեալ հրամանագիրն ալ նոյնպէս հռչակուեցաւ։

Յօդուածագիր—Ազատ Փարիզ

« Նկատելով որ Գաղղիական Հանրապետութեան սկզբունքն առաջին ազատութիւնն է.

« Նկատելով որ խղճի ազատութիւնն ազատութեանց առաջինն է.

« Նկատելով որ կրօնից համար հասարակաց գանձէն եղած ծախքը հակառակ է խղճի ազատութեան սկզբան, որովհետեւ քաղաքացիներէն իրենց բուն հաւատքին հակառակ տուրք կառնուի.

« Նկատելով նաեւ որ կղերը՝ ազատութեան դէմ միապետութեան գործած ոճիրներուն մեղսակից եղած է.

« Կը վճռէ.

« Յօդ. 1. Եկեղեցին պետութենէն բաժնուած է։

« Յօդ. 2. Պաշտամանց գանձէն կրօնից յատկացեալ ծախքը վերցուած է։

« Յօդ. 3. Կրօնական միաբանութեանց վերաբերեալ բոլոր դոյքերը, անշարժ եւ շարժական, ազգային ստացուածք կը հռչակուին։

« Յօդ. 4. Այս ընչից վրայ անմիջապէս քննութիւն պիտի բացուի, անոնց տեսակն ստուգելու եւ Ազգին տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար։»

Աւստրիոյ կայսրը փոխանակելով Թէկեթհոֆ ծովակալին յիշատակը փառաւորելու եւ իր երախտագիտութիւնը յայտնելու համար որոշեց իր ծախքով պղնձէ արձան մը կանգնել անոր՝ Վիեննայի նաւահանգստին մէջ։

Անկէց զատ փոխանակելու ծովակալին մօրն անձնական ցաւակցութեան երեւցնել իր խոր ցաւակցութիւնը յայտնեց, եւ իր սեփական գանձէն 3000 Ֆիորին թոշակ կապեց անոր։

Իտալիոյ կառավարութեան պաշտօնագրերն Հռոմ փոխադրելու համար պէտք եղած պատրաստութիւններն առանց յետաձգութեան կը կատարուին Հռոմի մէջ։ Կառավարութեան պաշտօնէից մեծ մասը Հռոմ գնացած են, որպէս զի իրենց պաշտօնատուներուն ու դիւաններուն զետեղման վերաբերեալ շինութիւնները պատրաստեն։

Կրնանք թէ Իտալական կառավարութիւնը Հռոմ փոխադրուելուն պէս՝ Ս. Պետրոս ալ Հռոմէն պիտի մեկնի եւ Կորսիկա կղզին երթայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 25 ապրիլ։

Կ'ըսեն հանրապետական ժողովրդեան փոխանորդները Փարիզ գալով, որպէս զի Փարիզի հանրապետական միաբանութեան հետ խորհրդակցելով իրաւախոհութեան յարմարիր մը ներկայացնեն Փարիզեցւոց ու Վերսայլեցւոց։

Վերսայլ 25 ապրիլ։

Պաշտօնական Օրագիրը կը յայտնէ թէ քանի որ ապստամբութիւնը չցրուի, կառավարութիւնը չպիտի կրնայ յաշտ կնքելու փոխադարձութեան գիծը եւ ոչ եղբօրք ամրոցները Բրուսիացւոց ձեռքը պիտի մնան։

Փարիզ 25 ապրիլ երեկոյ։

Նէօյիի, Թէռնի եւ Շամբէռիի բնակիչները Փարիզ կը փոխադրուին։ Այս թաղերն աւերակ դարձած են։

Փարիզցիք մեծ փութով պատուհաններ կը չինեն եւ հինըը կը նորոգեն։

Կոմսի փոխանորդներուն մէկ ուղերձը կ'ըսէ մը կրնի կամքին դէմ կազմած ազգային ժողովին որ Նիւթական ուժի չյաղթահի. եւ Փարիզի ժողովրդական փափաքը ալ կ'ըսէ որ իր սրտառելին ամենայն հրապարակ ալ իր քաղաքային ազատութիւնները պահանջելու առաջնոյն մէջ միայն որ Գաղղիոյ բոլոր քաղաքաց ալ իրաւունքն են։

Բրուսիացիք Շարանթօնի ամրոցն մեկնեցան։

Փարիզ 26 ապրիլ առաւօտ։

Կը հաստատուի որ Շարանթօնի եւ Օպէրվիլիէի ամրոցներն երէկուընէ 'ի վեր Վերսայլի զօրաց ձեռքն անցած են։ Գերմանացիք միւս ամրոցներէն ալ մեկնելու կը պատրաստուին, եւ այն ժամանակ Փարիզի պաշարումն իրօք կ'սկսի. Վերսայլէ լուրերը կը ծանուցանեն թէ այս Նորատիպ պաշտօնագրութիւն մը կնքուելու ապրիլ 22ին Գերմանացւոց եւ Վերսայլի կառավարութեան մէջ, եւ կ'ըսուի թէ Փարիզ նոր առնող բոլոր կառքերն երէկ եւ ասկէ օրն արգիլուեցան բերդերուն մօտ։

Վերսայլ 26 ապրիլ առաւօտ։

Իսսի ամրոցը տակաւ կերպով կը պատասխանէ մեր թնդանօթներուն։ Կը կարծուի որ ապստամբները քիչ ժամանակէն պիտի թողուն ու քակեն այն ամրոցն, որոյ դէմ ամբողջ ծառաութիւնն այս գիշեր շարունակեց, որպէս զի Նորոգելու միջոց չտրուի կառքերնաձիգները Բիւթոքէն Նէօյիի նաւակամուրջը մը չինեցին։

Վերսայլ 26 ապրիլ։

Պաշտօնական Իսսի ամրոցը կէսօրին գաղըրեցաւ մեր կրակին պատճառ-

ջանալէ, բայց գուրծ մարտկոցները կը շարունակեն կրակը։ Ֆրանսիական խումբ մը բռնուեցաւ այս առաւօտ գէժ։

Աղէքսանդրիա 26 ապրիլ։

Դրամական կարեւոր գործողութիւն մը կնքուեցաւ Եգիպտական կառավարութեան եւ Պ. Պ. Օբէնհայմի եւ ընկ. մէջ, որոյ շնորհիւ է գանձանակին Պոնտերը՝ Եգիպտական երկաթուղիներով եւ ուրիշ հասութաբերներով երաշխաւորեալ նոր Պոնտերու հետ փոխանակելի։ Ռոթշիլտեան կայսերական Փոխառութեան եւ Միւսը—Եգիպտական Պոնտեր ալ չյիշատակուին այս գործողութեան մէջ։

Վերսայլ 27 ապրիլ երեկոյին։

Ազգային ժողովին մէջ Պ. Թիէր ներկայ վիճակին վրայ խօսելով ըսաւ թէ բանակը հիմա լաւ կազմուած է, եւ յարձակողական գործողութիւններն սկսած խաղի գէմի կը ցաւի որ միութիւնն ու ճշմարիտ ազատութիւնը պաշտպանելու համար այսպիսի կռիւ մը հարկ եղած է, եւ կը հաստատէ թէ Փարիզը երկրին յեղափոխականներուն կողմն է, կը պաշտպանէ ժողովը՝ որ ազատասէր է, եւ կը յայտնէ թէ հանրապետութեան դէմ դաւաճանութիւն չկայ։

Այս ատենախօսութիւնը ջերմ ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ։

Վերսայլ 27 ապրիլ։

Կառավարութեան զօրքերը Մուլէնօ գիւղն առին ամրացուցին մինչեւ եւ Իսսիի ամրոցին դէմ շարունակական կրակներ բացին։

Վերսայլ 28 ապրիլ։

Կառավարական ժ"նդալ Թիէրի գաղտ. Ապստամբները Մոն—Վալերիէնի ամբաստանութիւնը կը շարունակեն. Վերսայլին կռիւներուն մէջ ապստամբաց կորուստն է 1500 հոգի մեռեալ եւ երեք հազար գերի։

Թուլուզ 28 ապրիլ։

Քաղաքին մէջ ծանր ապստամբութիւն մ'եղաւ։

Պերլին 28 ապրիլ։

Պետական խորհուրդը փարիզի յեղափոխական վարչութեան որ փարիզի արքեպիսկոպոսին հետ անխնայութեամբ վարուի, մեր դէմ գործուած բռնութիւնն Եւրոպայի հասարակաց կարծիքը կը գրգռէ եւ Գերմանիոյ ալ յիշեցուցի զինուորութեամբ գրաւել փորձէ։

Վերսայլ 28 ապրիլ։

Ցերեկ բոլոր լրագիրները կը գովեն Պ. Թիէրի երէկ խօսած ճառը, եւ կը կրկնեն թէ բոլոր յեղափոխականները, որ անպատեհ դիտողութեան խնդիրն յուզեցին։

Վիէննա 28 ապրիլ։

Աժիօ 122

Լիվէրբուլ 28 ապրիլ։
Բամպակ, Մ. Դ. Օ. 7¼—½։
Ծախուած 8000 հակ։
Ընդհանուր մթերք 925000 հակ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
[illegible]

15 ապրիլ	ուրբաթ երեկոյեան	51	15
17	շաբաթ առաւօտ		
	բացուեցաւ	51	27
	կլօզ	51	8

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական զօրաց առաջին բանակին հրամանատար եւ Տօփ—Հանէի նախագահ Լոմա փաշան երեքշաբթի օրը Վառնայի ճամբով Պերլին գնաց Գերմանիոյ կայսրը յանուն Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորելու։

Կայսերական հրամանաւ՝ Ոստիկանութեան խորհրդին նախագահ Բահիմ փաշան կայսերական զրահաւոր Նաւախումբին հրամանատար անուանեցաւ։

Նաւարանի տնօրէն (Թէրսանէ մէմարի) Զէյնի փաշան ծովակալութեան խորհրդին նախագահ. եւ Իզզէտին փաշան ալ Նաւարանի տնօրէն անուանեցաւ։

Հինգշաբթի օրը Մ.Ն.Ծ.—Նորին Վսեմ. փոխադարձ այցելութեան գնաց Մոնսինեօր Ֆրանքիի։

Լուր կը պտտի թէ կայսերական կառավարութիւնը որոշել է նա Վիլայէթին օրէնքը բանադրութեան մէջ եղած փոփոխութիւնը, եւ այս մասին հրաման մ'ալ ղրկուել է վիլայէթներուն նոր անձնատեղութիւն խնդրելով։

Լէվանթ Հէրըլտ կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Իգնատիեֆ զօրավարին տարած հանդիսաւոր պատուէն Ռուսաց կայսեր կողմէն Օսմանեան Ճիրագնակն Բ. Ճէւտէթ փաշան Ս. Վլատիմիրի առաջին կարգի նշանով պատուեցաւ։

Ռուսիոյ կայսրը Բ. Դրան նախարարաց եւ պաշտօնատարաց անոնց ալ պատուանշաններ ղրկած է։

Կըսուի թէ Ա. Փաշին 'Լևանթին Մոնսինեօր Ֆրանքի՝ կ'ըսէ. Սուլթանին ներկայացուցած Ռուսաց գիտնականութեան գնացել է. բայց Ռուսաց կառավարութեան հետ Հռոմի ամէնին մէջ ժամանակէն մ'ի վեր գտնալիկան յարաբերութիւնները կտրուած լինելուն պատճառաւ՝ Իգնատիեֆ զօրավարին իբրեւ միջնորդ անձ մ'ընդունիլ է զայն եւ ոչ իբրեւ դեսպան։

Մայրաքաղաքիս Ընդ ղեկին դէսպանը Բերայի փողոցներուն ընդարձակման նորոգելու համար իր կառավարութեան հաւանութիւնն ստանալով՝ Բերայի գերեզմանատան հողէն 3200 կանգուն տեղ շինելով Բերայի քաղաքապետութեան, որոյ 25000 Օսմանեան լիրայի պարտեւ մ'ըրած կը լինի. կըսուի թէ Բուսիոյ գերեզմանատան ալ մի եւ նոյն նպատակաւ 1200 լիրա տուել է իր Թանզիմաթին գէմի անկիւնը անկեալ, որը իրենց տեղին մէկ մասը փողոցին ընդարձակման համար նուիրելու պատրաստ եղած են։

Երկուշաբթի օրը աղէտալի դէպք մը պատահեցաւ. Օրթաքէօյ գնացող Ցուարճական շոգենաւին մէջ երկու շոգենաւը ճանըրոց կեղեքեր նաւասպետ շոգենաւին մէջ պինդ խումբ մը անձնելով հրամցելեց որ ընկերին իրեն յանձնէ, խրուսաձը հետապնդեց. բայց սարճանակը մէջ ջէրն հանած ժամանակ գիտուածով պայթեցաւ, եւ դժբախտ մարդը դոնակով վիրաւորուեցաւ ծանր եւ ուրիշ անձ մ'ալ վիրաւորեց։ Այս ալ խուռ դէպքին քննութեան պատճառաւ շոգենաւին ճանբոյ երթալը ուշ ժամ եղաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՀՐԱԺԱՐԵԱԼ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԲԱՆԵՐԸ

Օրագրի 419 թուոյն մէջ Պրուսայի Հրաժարեալ Եպիսկոպոսին մէկ բաց գրութիւնն հրատարակեցաւ։ Այն բանըքին վըրայ խօսելէ առաջ արժան կը համարինք Օգոստ Էֆէնտիի իբր'ակզբունք մէջ բերած մէկ քանի կէտերը քննութեան առնուլ։

Օգոստ Էֆէնտի կ'ըսէ. «Քննութիւննը գուաւոր, վաւերացումը կ'եզրո՞ւնին։

Թղթատեղինք Սահմանադրութիւնը թղթատեղինքներու. Ընդհանուր ժողովոյ ատենադրութիւնները, եւ այդ նոր սկզբունքին իբր օրէնք ազգային ընդունուած բլաղ չէըմինք աւանդուած ըստ է ըսել թէ այդ ալ Մ.Ն.Ծ. Օգոստ Էֆէնտիի քարոզած բազմադան սկզբունքներուն մէկ նոր առանձ է։

Օգոստ էֆէնտի անշուշտ ատոր է, երբ խօսելիս, Ներսէսեան սկզբունք եւ դրութիւնները հրատարակել, քարոզել, շարժել, գործադրել, եւ ուղած չեմ գիտէ սուլ բայց գիտնալու է նաեւ որ այժմ Պեխթաղալեան նոր սատանայ օրէնքի եւ հասկցման մը չունի, վասն զի տեսանելական չէ, հետեւաբար բնաւ արժէք չունի։

Երկրորդ՝ կ'ըսէ. «Սահմանադրի եղանակաւ առաջնորդ իրենց եղանակաւ ժողովին մէջ պէտք է ըսեն իրենց առաջնորդութիւնը»։

Ասոր եւ որոշ հակըգուած ալ կենսո բաւել թէ այդ կէտն խաղայի է, բայց եկեղեցական պաշտօնեայները տգիտութեամբ չեն պաշտօնականեայ, վասն զի եկեղեցական ժողովը բաւ Սահմանադրութեան կազմուած ժողով մը չէ, այլ հրամայող ունեցող ներքին ընտրած անձինքներէն բաղկացեալ է։

Երրորդ՝ կը կարծէ, թէ ատենակալի թերութիւնն ալ ունի, որ մէջը եկեղեցական չկայ։

Մեր նախկին գէշ բան չէ այսպիսի ժողովի մ'անդամ ըլլալ, որ ձեռնհասութեան եւ օրինաւորութեան բացասին զուրկ մարմին մ'է։ Ներսէսեան նախագահութեան քննութիւնն ալ ազդեցութիւնը եւ նրբութիւնը իրենք չկրնար ազատ ըլլալ, ինչպէս որ ըսուած է այսպիսի պարագաներու մէջ։

Երրորդ, ինչպէս որ եկեղեցականները կը հաստատեն, ատենին ժողովուրդը ընդ սրա եւ եկեղեցական կոչած ժողովը երկու կուսակցութեան բաժնուած է, ուստի եւ բնահանցար այսպիսի ժողով մը պատասխանատու կամ հաւասարն եւ միանգամայն դատաւոր չկրնար ըլլալ։ Այսօր ճշմարտութիւնը չեմ սարքեր որ Օրագրի Խմբագրական ինքնալ երեւնայ։

Չորրորդ՝ կ'ուզենք որ Պրուսայի մէջ ու Պատրիարքական ժողով կայ եւ ոչ կրօնական կը հայցենք Օրագրի Խմբագրական խմբագրին թէ թուղթին մէջ կրօնական յանցանքներ գտնող ձեռնհաս մարմին մը կա՞յ, բայց 'ի Ս. Պատրիարքէն եւ կրօնական ժողովէն, համաձայն երրոր վճռակի մը եկեղեցական գանն սաւոնողներին դէմ անկատարութիւնն ընէ 'ի կրօնականաց, անզգամ աշխարհական երեսփոխանութիւնը՝ հինդզբերով ալ որ օրինաւորապէս կազմուած ըլլալ կրնայ, այն ատենադրութիւնները քննել պատել եւ վճռել տար։

Արդ՝ Ազգ. Վարչութիւնը Պրուսայի գործը քննելու ձեռնարկելով՝ չէ թէ իւր պաշտօնին սահմանականութեան հակառակ վարուեցաւ, այլ արդարութեան սկզբունքն յարգեց գործնականապէս, եւ հանրական որ կերպիւ ցոյց տուաւ աշխարհի թէ օրինաւորութեան կերպարանքով իրեն ներկայացուած ամէն անձի ինդիր եւ բողոք անդրիկին համար ուրիշ ինքնին կը հերքուին Օրագրի Մ.Ն.Ծ. խմբագրին հետեւելով խօսքերն ալ, որ այն չըլլային։ Ըստ վերջի արժէք չունին, վասն զի ինչպէս ըսինք, սահմանադրական եւ օրինաւոր կերպիւ կազմուած է բաժի երեսփոխանական ժողովը զուրկ է այդ ամէն հանգամանքներէն. բայց այսօր Տէր. Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոսն 'ի լուր աշխարհի կը հրատարակէ թէ գինը ամբաստանողներն՝ Պրուսայի գաւառին Սահմանադրապէս ընտրեալ երեսփոխաններէն ոմանք են, եւ թէ Պրուսա էնչպէս Պոլիս՝ իր օրինաւոր երեսփոխանական ժողովն ունի։

Դարձեալ այժմ Պրուսայու Հրաժարեալ Եպիսկոպոսին բողոքագրին, նախ կ'ըսէ. «Ինչպէս իմ հակառակորդաց պահանջումներն ալ ասկէ հինգ վեց ամիս առաջ 'ի Պրուսա Ձեր Սրբազնութեան եւ Վարչութեան, կողմէն քննել կարգուած Տէր. Ներսէս Սրբազանի ազդով ու անաչառ քննութեամբ ուղէն անհետացած էին։»

Կրնա է որ Տէր. Ներսէս Սրբազան արքեպիսկոպոսը քննութեան պաշտօնով 'ի Պրուսա գնաց, բայց ամբաստանութեանց կէտերը մի առ մի քննել չուզեց, այլ հաշտեցնելու ջանք ըրաւ, վասն զի անշուշտ փառաւոր ըլ Գերապատուութիւնը թէ Պրուսայու մէջ քննութիւն ընել կարելի չէր, զի չէր կրնար երբէք ազդեցութիւններէ ազատ ըլլալ։

Երկրորդ՝ կ'ըսէ Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոս. «Իսկ միւս կողմանէ գործելով առ ակս խաղաղութեան զինանիշ, ո՛չ թէ 'ի պաշտօնէ ընդ պաշտօնէայս—ինչպէս յայտնած եմ ժողովոյ մէջ եւ ամենուս ալ ընդունուած է, այլ իբրեւ մեներիմ ընդ մեներիմ եւ ընդ բարեկամս խօսելով, իմն ուղղուած քանի մի հարցմանց պատասխանեցի ու իմ միջեւ մ'ը առաջնորդ անձնց ըլլալը հաստատեցի»։

Պրուսայու Հրաժարեալ Եպիսկոպոսն իր այս անխոհեմ խօսքերովն տ'յիմէս կը ճշմէ ցոյց տալ, թէ 'ի պաշտօնէ գործ մ'ունած չէ. ասիկայ իւր ամբաստանողներէն գտա պաշտանքներու համար ու Ազգ. Վարչութիւնն մասնաւոր խնդրագիրը կ'երեւի թէ բոլորովին ձանձրը եւ գերագոյն իմն հրաշիւք Աստուածածնոյ տանը Պապէ առնէն 'ի Հալէպ փոխադրութեան նման ինքնին իւր ամբաստանողաց հետ վարչութեան առաջնը գտած ըլլալ է։

Այս աստիճան յայտնի ստրկութեան մը վրայ չիմ'ուզեր աւելորդ զարմանալ, վասն զի անոր 'ի պատին իւրմէ ճանաչէր, բայց յաւէտ վարչութեան իւր առած հրամայականն ալ՝ որ արձանագրութեան մէջ անցած է, որպէս մանկական եւ բարեկամական 'ըստուղ կատակին՝ յաւով եղած է. ասիկայ ո՞ւր թողունք։ Ամենայն 'ի Ս. Պատրիարքէն ու Բողոքական խորհրդէն Պրուսայու '826 համարաւ եւ 1871 ապրիլ 1 թուականաւ գրած պաշտօնական պրութեան հետեւեալ հատուածը. «Ազգ. Վարչութիւնը՝ օրինաւորութիւնը յարգելով Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոսի վրայ եղած ամբաստանութիւններն 'ի քննի առաւ. բայց ջղեու քննութիւնը չաւարտած Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոս հրաժեշտ տուաւ իր պաշտօնէն եւ չուզեց քննութեան փախճանին սպասել, Թաղականաց ալ տեղեկագրով անփոփ պարտաւորէ զինք. Վարչութիւնը յարանակել իր քննութիւնը, որ Ներսաւոր չէրեւեր Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոսի նկատմամբ»։

Այս ամէն եղելութիւններէն յայտնի կը տեսնուի, որ Պրուսայու Հրաժարեալ Եպիսկոպոսին «քննութիւնը գաւառին» բանին ուրիշ բան հետեւանք. եւ թէ ոչ Պրուսայու Պրոգասիլին մէջ իր մտածումներն մարքին ու որոշ էին, ու չէասնը խօսելով գէշ մի քաղ չէ, եթէ յաղթին։

Այսէ աւելի խօսիլ եւ վարչութեան ընկերք սրտի ահերէն սուտ այս Ճառին կարծիք յայտնել հարկաւոր միայն կը համարեմ ըսել թէ Պրուսայու Հրաժարեալ Եպիսկոպոսին բողո-

քաղէքն ու պաշտօնէից օրինաւորութենէ խօսած հեռու են։

ՊԵՏՐՈՍ

Կը լսենք թէ Բերայի Հրեկեկտոն ազգային օգնութեան համար ներկայացուցած բեմական ազգայինք ալ քանի մը հարիւր ֆրանքի չափ հանգանակութիւն մ'ըրած են Ն. Պոլոյ Ս. Պատրիարքին դրկելու խորհրդով։

Ձենք գիտեր թէ յիշեալ դրամը Կ. Պոլիս հասա՞ծ է արդեօք, կամ եթէ հասած է, ո՞ւր եւ եւ որո՞ւ քով մնացած է, որովհետեւ մինչեւ այսօր ձայնը չլսուեցաւ։

Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս տողերուն վրայ։

Նիկոմիդիայէն ապրիլ 7 թուով հետեւեալը կը գրեն.

« Վիճակիս Ներքնոսի առաջնորդ Տէր Ներսէս արքեպիսկոպոսի երեսնամեայ ծառայութեան պէտքին պարտականութեան գնահատութեան ընդունելութիւն գտաւ։ Քանի մ'աւելի առաջնորդներն միշտ քիչ մ'ալ Դրատունին հետ առանձնեցաւ. հոն կատարուեցաւ արարողութիւն մը, Լեհիրեան Գէմ Մաթէոսեան աւետարան փոխանակ ազգութեան Տէր Ներսէս Արքեպիսկոպոսին, եւ երկայն ատենախօսութիւնէ մը վերջը մեկնեցաւ։

« Ուրախ եմ որ ժողովականներուն մի փոխուած եւ երկու պատուաւոր անձինք 'ի միասին շնորհաւորութեան եկան ընդունելու, ինչպէս նաեւ այսօր Հայ Բողոքականաց քարոզիչ պատուելին եւ քանի մը յարգելի անձինք ընդ որս եւ Եպիսկոպոսար Երկրամամ Մեծացեալ Արմաշու պատուակամ Միաբանութենէն Պ. Ասլանեան եւ Տ. Յովսէփեան եւ Տ. Ներսէս վարդապետը նոյն վանքի Առաջնորդական փոխանորդին շնորհաւորութեան համար ընծայուեցան։

« Մեծ սէր եւ ջերմ համակրութիւն ցոյց կուտայ բոլոր ժողովուրդը Արքեպիսկոպոս Հօր Նկատմամբ։

« Վիճակիս նիւթական բարեկարգութեան համար մեծապէս հոգատարութեան եւ չկաշառուելու պատճառաւ հարկաւոր առաջնորդութիւններ ժողովրդեան հրատարակելու միայն ուրի Արքեպիսկոպոսին տեղեկութիւններ ուղղեալ նկատմամբ, հետեւաբար յետոյ եթէ կարգին, շատ մեծ բարոյականին համար ալ ազնուական պէտք եղածն եւ կը խնդրէ այս։

« Այսօր Միջնաժամի Բէկը խօսելով մէջը եւ Նախնի Ժողովին անդամակցութեան մը հետ կատարած Եփեսոսի յայտնելին Գեր. Արքեպիսկոպոսին Հօր։

« Արքայանն Հայրը ազգաւ քաղաք մը խնդիր, յաւանիաւորութիւն եւ յառաջադիմութիւն յուսացուցիչ ըլլալով, եւ ամենուն սիրտն 'ի խոկալ յափշտակեց։ »

* * *

Սեբաստիոյէն հետեւեալը կը գրեն.

« Ցերեկը երեք բանագնացաց դէմ ժողովրդեան դժգոհութիւնը երթալով կը ծանրանայ։

« Ձիթենաքարայինն լրագրին մէջ գրուած տողերն հոս հաճոյութեամբ կարդացուեցան, եւ ժողովրդեան համայն զօհ եղաւ։

« Ցաւալի է որ Ամեն. Ս. Հայրապետին Ս. Տաճարներուն վրայ նստողը թող Պատրիարքին հրամանը անտեսելով յուղարկաւորութիւն մը կատարեր է, ինչպէս գիտէ էր ալ սահմանադրական Վարչութեան մ'ըրած այս անտեսանք բռնաբարութիւններն դրած էին. Փոխարէն անհեթեթ զանազանութիւնը մ'ը հետեւաբար ձեռնտու մէջ հայ բառ...

Նահանգիս պաշտօնական թերթեան յաւելուածը, ինչպէս նաեւ Ժողովրդեան բանաստեղծ... ապրիլ Ազգային Ջերմ զօրավիգներ առաջնորդներու թարգմանութիւնը Տիրամօր Գէորգ Մարտիրոսեանին՝ տեղական քաղաքին մէջ հրատարակուած էին, Գ. Մ. Գէորգ Մարտիրոսեանին ստեղծող Ս. Գէորգ Պօղոսեան եղած էր։ »

Կոստանդնուպոլիս 24 մարտ 1871

Տ... Խմբագիր.

Թէ եւ խոստացած էի քաղաքիս նոր կրթական երգին յուզիչ համբոյրը ձեզ յանձնել միայն դրամական օգնութիւն մը ցոյց տալ մը գրելը մեծի թուղթս։ Ժամանակս որ անցեալ տարի մէկ քանի քաղաք եւ այլուր անձանց ձեռքը յանձնուած խոստովանութիւններն, որ ժամանակին հրատարակեցաք, գրաւոր պատճառաւ էին գրելու Այլ մի քիչ ժամանակ ձեզ կասեցուց, կամ մէկ քանի բերկրութիւն յարգելի ձեզ հաղորդելու համար, անփոփոխ սրտանց Մեր նոյնքեն ազգայնոց որ է առանց աշխատութեան սրբութեան, եւ կրկին աւանդ յիշատակութեան ցուցել ինչ որ է։

Հայկէն լրագրին մէջ հրատարակուած տեղեկութեանց համառօտ սեղանս այսպէս մէջ յառաջ հասէ արուած է խրատական ... ինչ, եւ անոր Թագաւոր մէջ ալ բառ Սահմանադրութեան Թագաւորն խորհուրդներ կոչուելոյն ժամաց Դատարանին Ընդհանուր ժողովոյն համար քարոզիչ 4 եկեղեցական եւ 16 աշխարհական երեսփոխան ընտրուեցան, որոց անուանքը իրենց ստացած քուէից առաւելութեան կարգաւ կը գրենք հոս։

Եկեղեցական

Արժ. Տ. Յովսէփ քահանայ Մայր եկեղեցւոյ

» Տ. Մանուէլ վարդապետ

» Տ. Գրիգոր քահանայ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ

» Տ. Գրիգոր քահանայ Նշանիչ զօրավիգ

Աշխարհական

1. Այվազեան Պօղոս էֆէնտի
2. Պասւլըմեան Յակոբ »
3. Խաչիկեան Մարտիրոս »
4. Օրագոյեան Յովհաննէս »
5. Կիրակոսեան Հայր »
6. Իփէքճեան Յովհաննէս »
7. Աստղինեան Կարապետ »
8. Շահնեան Յակոբ »
9. Դորինոյեան Յովհաննէս »
10. Միքայէլեան Գէորգ »
11. Այխուննեան Յոհան »
12. Այվազեան Կարապետ »
13 Աղապարեան Յովհաննէս »
14. Զաքէրթեան Գրիգոր »
15. Զախոյեան Աւետիս »
16. Զախարեան Յարութիւն »

Առանցմէ զատ փոխանորդ թէ՝ մէջին 8 երեսփոխան ալ ընտրուեցին Ընդհանուր ժողովը ամբողջացնելու համար։

Ցերեկը բարեխնամ Առաջնորդ Տէրաւորեան Յակոբ Վ. վարդապետը իր վիճակին բոլոր կողմերը այցելութեան երթալու բառ Սահմանադրութեան պատրաստ ժողովներ կազմելու եւ դպրոցներ կարգադրելու չանաչելը կը յաջողի Զիլէի մէջ աղքատաց վարժարան մը բանալով, 150է չափ խեղճ որբերներ ժողված է հոն որ առ այժմ դէթ կարդալ գրել կսսանին, եւ փոքրադրինը յառաջադիմութեանց համար ալ Ուսումնասիրաց ամենայն ընկերութիւն մը կազմած է։ Այս ընկերութիւնը Զիլէի համար գեղեցիկ ապագայ մը յուսալ կուտայ, քանզի ընկերութեան զմնձայրեն Սեբաստիոյ Ս. Թորոս... Միաբանութեան Գեր. Առաջնորդը Արաբիոյ աղքատին գիւղերուն մէջ ալ Ազգային ընկերութեան ճիւղ մը հաստատելու առաջնորդութիւն, որոց համար յառաջիկա Ազգային ընկերութիւնը տարեկան չափ մը գրքեր դրկեց եւ Զարդարեան քերականութիւն 1000 հատ դպրոցաց աղքատ աշակերտաց դիւղերը ցրուելու համար։ Այս մասին բարեկամն եւ ուսումնասէր Տ. Յովսէփ քահանային կատարած անձնուէրական աշխատութիւններն ալ կը պարտաւորին զմնթեւ վերյիշել հոս Թագաւորն Ռուբինեան փոր.

մարմնին համար 7 անձերէ բաղկացեալ Հոգաբարձութիւն մը կազմուեցաւ, որոնք Արղարեան Մեծ. կարապետ էֆէնտին ազգային ընտրեալ պարծանքն կը յուսանք որ նորընտիր Հոգաբարձուաց եւ Տնօրէնութեան շնորհիւ դպրոցը կրկնակի համար գեղեցիկ ապագայ մը պատրաստուած է։ Ծուռյեն Պասւլըմեան Մ. Յակոբ եւ Այվազեան կարապետ Մեծ. էֆէնտիներուն ալ դպրոցին համար ըրած յառաջ խնամքներն մանաւոր շնորհակալութեան արժանի։ Թերեւս Մեծանի կը յանձնուի որ Այվազեան գերդաստանին ալ իրեն յառաջ նորոգ Տիկին Մարիամ Պասւլըմեան կը փափագի նուէր ազգին վարժարան մը բանալ քաղաքիս մէջ Արդարեան ձեռնարկութեան մը Լեզուինքը տեղ միակ առաջին ոգւոյ ազնիւ անձը բազմաց ըրած է, հոգ չէ հոս. որովհետեւ ազգին գրաւոր անհրաժեշտ նկատուած արհեստներ յայտնի ու ամենայն եղած է անհնար աւելի. ուստի մենք ալ հաւանական կը փափագինք Տիկին Պասւլըմեանի այն վեհանձնութեան գործադրութիւնը ժամ յառաջ տեսնել, որուն համար Ներդիւ մեծ. յաջողութեան առաջնորդին ձեր ազնուական յառաջադիմութեան եւ բազմաթիւ յառաջադէմ աղջկանց հարկաւոր ու անհրաժեշտ է առաջին Տիկնոջ քաղաքիս 900 բազմանդամ ընտանիք է այժմ եւ 80ի չափ հասարակաց աշակերտներ, որոց մէջ 16 տարեկանէն մինչեւ 65 տարեկան կը գտնուին. չարաճճի երկու անգամ գործող կարգած այս տեղերը ազգային հասարակաց մը։ Այսոց մէջէն իրենց յառաջադիմութեամբը հրաշալի նոյնիսկ եղողներուն անուանք յարդ... ամիս, կը հրատարակենք ձեր պատուական լրագրին մէջ տողը 'ի յիշատակ եւ յորդորանք այլոց։

Մնացեալ... Խմբագիր, որ Ներկայս ձեր հայրենասէր լրագրին մէջ անկին կը զետեղէք, բարեհաճիք եւ աղջկանց վարժարանին համար ձեր յառաջ քաղաքին ու յորդորանքը շնորհ ընել։ Միամ մնամ ձեզ անձնուէր

Մ. Լուսինեան

Զմիւռնիա 10 ապրիլ 1871

Ազնիւ Մասիս.

Անցեալ ամսոյ Ցին պատուական Մասիսի մէջ Արդարին պատմելովը հիւանդական կողմնեան նկատմամբ հրատարակած մեր մէկ նամակին մէջ վարժարաններուն պաշտօնէից դարձած գանգատներուն առիթ տուող թերթիններ ինչպէս նաեւ եւ այս անգամ Մասիսոյ մէջ հրատարակուած խմբագիր նամակի մը հեղինակ Մասիսեան ուժ մը միայն իրենց գանգատելու համար կարծելով՝ նոյն գանգատները յանկարծակի եւ չզգած անդադրութիւն կը տեսնենք։

Մեր խնդիր չշօշափելով հարկ է խոստովանիլ որ նոյն նամակը թէ եւ կրկին կրած՝ այն բոլոր պարտաւորութիւնները ուղղակի առ ընդհանուր Հայ ազգին կը վերաբերին, եւ դասատուներն ալ ընդհանուր առանց թէ փոխանակ եւ թէ կենդանի ազգային դասատուներու կ'ակնարկեն։ Ինչպէս գիտեն բաղդատել, շատերու նման անարժան անձերու զրկեալ ընդհանուր ոչ առողջութիւն եւ ոչ բնաւորութիւն ու խնդիր անձինք կարծեմ թէ եւ յետոյ ալ ոչ հարկ... Հարցնելու յետ չափ (եթէ ...) զաւակութիւն ու կարողութիւն ունին. մի թէ մեր խօսքերը միայն կրկնել մէջ մնացող վարժարաններու կ'անարկին. մի թէ խղճմեր մէջ միայն գտնուած են մարդոց առողջ եւ քաղաքէ քաղաք պտուտ վճարելու թերթով վարժապետներ... մի թէ վարժարանի արժէքը յանձնարարող միայն աղքատ մնացած եւ մոռցած են... մի թէ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ եւ այլ ժամանակներու մէջ ազգային սպառողաց եւ ծծանելուց վարժապետներ աղքատ մնացած եւ մոռցուած չեն... մի թէ քիչ ունինք անանց որբանոցներ աշխարհատ տուներ։

Աթէ Մեծ. Նամակագիրը նոյն անտարբերութիւնները խղճմեր վարժապետաց անանց նիւթական կողմունեան համար կ'ընդունէր, բան է որ մեր բառերը կը հասատեն թէ խղճմեր մէջ ալ նոյն պաշտօնը անհետ եղաւ. Նոյն պաշտօնին մէջ ամէն թէ պաշտ

ւութիւնները կրող եւ նոյն խել մարդոց վարժապետներ գտնուեր են 'ի խղճմեր այլ յուսալուրեալ եւ մարդասիրական բարեկարգութեամբ կրող զուարթ մը մէջ քանի որ այսպիսի չեղաւ եւ նուաստացեալ դասատուներ կը գտնուին բառ վկայութեան Մեծ. Նամակագրին, հարուստներ դասատուներու մէջ խնդիրը դատաստանաց նիւթական կացութիւնն ինչ պիտի ըլլայ։

Աթէ երբ Զմիւռնիոյ մեր դասատուները այսպէս կը պահեն, կարծեմ թէ մեզ պատիւ չըներ Պուէն Մեծ. Նամակագիրը ըսէ թէ հոգւոյ պաշտօնութիւններ մէկ կողմ դնելով թէ եւ անանք նոյն պաշտօնը կը փոխեն, այն անարժան են կարծեմ թէ այս ալ Զմիւռնիոյ պատիւ չըներ որ մեր վարժապետներ զնա ընդհանուր չգիտնանք եւ անարժան վարժապետներ պահենք մեր դպրոցներուն մէջ՝ անոնց փոխանորդ մեր ազգային անանց մանկունքն. Մի թէ Զմիւռնիոյ պատիւ կը բերէ որ բառ Մեծ. Նամակագրին՝ ... ընդունելի ... ... արժանի ըլլալ պաշտօնը մի փոխանենք այլեւ եւ անարժանական անձերու (չկրնամ եթէ կը գտնուին). Մի թէ ժամանակի յառաջադիմութեան այլն դպրոց կուտայ եւ պիտի ներէ որ ... չունեցող վարժապետներ զնա պահեն մեր դպրոցներուն մէջ։

Վարժապետական պաշտօնին նկատմամբ Նախորդ նամակիս մէջ խօսելէս ետք ըսած եմ՝ կը յիշեն ժամանակ բոլոր ըսողը որ ծանօթութեան մէջ յարդած էի թէ ասորիս տարի մէջ ատենէն քանի մը խօսք պիտի ըսեմ դասատուական պաշտօնը վարող անձանց այլ եւ այլ հանգամանք վրայօք. ինչու այս ծանօթութիւնը յարգեցի. վասն զի քաջ գիտէի որ այս կոչման մէջ շատ անարժան դասատուներ ալ կը գտնուին, ինչպէս եկեղեցական Ս. պաշտօններուն մէջ ալ կը գտնուին խումբ մը անարժաններ։ Եթէ անարժան քահանայ մը պատրուակ ըրա անհնար չէ մեր ժողովրդեան մարդասիրութեանց, հետեւաբար դպրոցի մէջ ընդունուած վարժապետ մը թէ, եւ անարժան իր պաշտօնին, հարկ չէ մարդկային խնամքներէն զրկել զայն։ Անարժան է նոյն պաշտօնին, մի ընդունիր զայն, մերժէ, եւ ո՛չ ան ատեն ամէն մէկ եւ ամէն նիւթական եւ բարոյական միջոցներ կը բառնան։

Խնդրելով որ բարեհաճիք այս նամակս հրատարակել ձեր պատուական լրագրին մէջ, Միամ յարգանօք

Հ. Դ.

... Խմբագրութեան Մասիս պատուական լրագրոյ.

Մեծ. Կիւմիւշեան Դաւիթ աղային ամէն տարի ինչպէս որ բարի սովորութիւն մը ունի տալ Զմիւռնիոյ սանի Աղջկանց Հիւանդանոցի օգնութիւն շնորհել, այս տարի նոյնը ըրաւ զինք, անցեալ կիւրակէ 4 ապրիլ յատուկ այցելութեամբ մ'ալ բոլոր պատուաւորներուն մխիթարեց մէկ մէկ քսաներ արծաթի մէջիտ, եւ տարին ասաքնանի պաշտօնեայոց ամենը կէս, ամենը մէկ արծաթի մէճիտ, ընդ ամենը քսան ոսկւոյ չափ նուիրելով։

Նոյնպէս Ռուս. Յակոբ կիւրակէ 11 ապրիլ անծանօթ մեծատուն վախճանող բարերար մը Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Ֆանուսեանի ձեռօք հարիւրաթ մը տասնատան եւ մէկ Օսմանեան ոսկւոյ արժողութեամբ։

Վասն որոյ Կը համարիմ Թորոսեան հանգուցեալ պատուարժանայ խորին շնորհակալութեան թէ Մեծ. Դաւիթ աղային թէ անծանօթ բարերարին եւ թէ Մեծ. Ֆանուսեան Կարապետ էֆէնտիին, որոնք խղճալի պատուաւորաց միաբանք մատուցանելը իրենց կերպ մը առաքինական ունեցուցութիւն ըրած եւ հետեւաբար Աղջկանց ալ բարի օրինակ մը տուած ըլլալով բարերար ձեռքերու կարօտ յորկի երբեմն երբեմն Նպաստամատոյց կ'ըլլան։

Կը խնդրեմ... Խմբագիր, հաճեցէք Ձեր պատուական թերթին մէջ սոյն հրատարակել Ներկայս։

Միամ

14 ապրիլ 1871 Աւետամանակաց
Աղջ. Հիւանդանոց Ն. Տ. Եզնակին
Ձէնալ—Բուլէ Հիւանդանոցի
Ն. Բալթեան

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Կ. ՊՕԼՍԷՆ ԲԻՒՅԻՒՔ ՉԷՔՄԷՃԷ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

Ի ՊՕԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ԿԱՌԱՒԱՐՔ					Ի ՊՕԼԻՍ ՄՏՆՈՂ ԿԱՌԱՒԱՐՔ				
ԵՐԹ	ԺԱՄՔ — Խառն կառախումբք				ԴԱՐՁ	ԺԱՄՔ — Խառն կառախումբք			
	2	4	5	8		1	3	5	7
	առաւ.	առաւ.	երկուն	երկուն		առաւ.	առաւ.	երկուն	երկուն
Եէնի Գափուէն	7	9·45	12·25	3·10	Բիւյ. Չէքմէճէէն	8·25	11·5	1·45	4·20
Մաքրգիւղ	7·19	10· 4	12·44	3·29	Այաթէֆանօ	8 42	11·22	2 2	4·47
Այաթէֆանօ	7·37	10·22	1· 2	3·47	Մաքրգիւղ	9	11·40	2·20	5· 5
Բիւյիւք Չէքմէճէ	7·49	10·34	1·14	3·59	Եէնի Գափու	9·14	11·54	2 34	5·19

1, 2, 7 եւ 8 թիւ կառախումբերը շաբթուն ամեն օրերը կերթեւեկեն.

3, 4, 5 եւ 6 թիւ կառախումբերն ուրբաթ, կիրակի եւ Յաճկոց Յունաց եւ Հայոց տօնի օրերն երթեւեկութիւն մ'ավելի կընեն.

Այս ցուցակին մէջ նշանակուած ժամերն ալաթուրքա են, եւ Կ. Պօլսոյ միջին ժամանակին վրայ հաշուեալ են։

Հետեւեալ նամակը՝ որ Օրագրին ուղղուած է, անոր մէջ հրատարակուած չըլլալուն պատճառաւ մեզ ղրկուած է հրատարակելու խնդրանօք

. . . Խմբագիր

Ձեր 420 թուոյն մէջ Պէշիկթաշէն գրուած նամակ մը տեսանք, յորում «Երիտասարդներէն մէկ քանին» մեր Պէշիկթաշէն հալածուած Յովսէփ Տամատեանէ եւ Սիմոն աղային տուած պատասխանին մէջի փառաբը հերքելէ վերջ, «մեզ խնկած արժանաւոյել պատասխանը տալիմք» կըսեն անանկել անկիրթութեամբ մը կը գովեն իրենց անկեղծութիւնը, վասն զի կըրսէ «խաւարի մէջէն Սիմոն աղային նոր գովասանող եւ պաշտպանող անձանց արժանաւոյել պատասխան մ'է «այդ եղկելի պատասխանը» Այդ «մէկ քանի երիտասարդը» կհանչնաք նորէն, Մեծապատիւ Խմբագիր, բայց կերեւի թէ մեր «հանդուականութիւն ինչ կարգի մարդ ալ ըլլայ՝ հետը կխօսինք» խօսքերէն հետեւցուցեր էք. թէ անուննին յամառին տալ գնելը աւելորդ է: Մեզ կը, եթէ մենք գէշ մարդ նրանց նմանին հետ կխօսինք—նրապատիւ իրեն հետ խօսիլ չէ, այլ հատաքաղութեան, նպատակնիս զինքը ճանչնալ չէ. այլ զինքը կամ զիրենք հասարակութեան ճանչցնել է, եթէ «երիտասարդներէն մէկ քանին» նպատակը միայն «անձնուէր եւ ազգասէր Սիմոն էֆէնտիի կեանքին անձնուիրութեան եւ բարեգործութեան գիտցող չըլլան» ըլլար, զիրենք բնաւ երբէք չէինք փնտռեր, բայց որովհետեւ «իրենց» արժանաւոյել պատասխանին մէջ «իրենց վարդապետ այն գերագանցելու չափ տուգիտութիւնը», պէտք է որ այդ տարբերն անձերն ալ ճանչցուին հասարակութենէն. ասոր կը խնդրեմ որ նամակագրաց անուններ, անմիջապէս հրատարակէք. եթէ ոչ—նամակին բովանդակութեանը պատասխանատու չենք կենալու

1871 ապրիլ 12

Ա. Ն. Վ. Վարժապետ Հ. Ինէճեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՏՊԵԱԼ
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
Ի ՎԱՆՍ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

Աշխատասիրեալ

Արժ. Մեսրոպեան Հայրապետեան Մատթէոսեանց

Յառաջաբանով տեառն Ս. Յակոբեանց

Ս. Աւետարանը չհասկցող ամեն բարեպաշտ ազգայնոց ընթերցման եւ ազգային վարժարանաց մէջ աւանդման համար խիստ կարեւոր հրատարակութիւն մ'է, Երուսաղէմայ Ս. Գագաթիարքին հրամանաւ 'ի լոյս եկած։

Աւգուստոս կրնայ սամնալ Երուսաղէմատանէն. Գին 7 դրուշ

ՀՐԵԱՅԻ
ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Ասկէց 200 տարի յառաջ Կ. Պօլսոյ մէջ կը հնաու թեւանին եւ դրական արդիւնքներով փայլող հրեայ Զէյնալ'ի ձեռօք յաւելուածով 'ի Ֆրանկերէն թարգմանուած հետաքրքրաշարժ պատմութիւն մ'է, Ջորջ արեւն աղապարանէն 'ի լոյս ընծայուած։

Ամեն Հայ դրավաճառաց քով կը գտնուի. Գին 10 դր։

ՏԱՂՔ
ԱՆԱՔՐԷՕՆԻ
ՀԱՆԴԵՐՁ ԾԱՆՕԹՈՒԹԵԱՄԲՔ
թարգմանեալ 'ի Հելլէն բնագրէն
Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Հին Յունաստանի հռչակաւոր քնարերգակ բանաստեղծներէն մէկն է Անակրէոն, եւ իր տաղերը՝ որ մեծ մասամբ սիրոյ եւ գինւոյ վրայ են, շատ փափուկ սիրուն եւ զմայլելի են։

Հայերէն թարգմանութիւնը, որչափ որ կրցինք դատել Մեծ. թարգմանիչ Թէրզեանի յաջողակ գրչին եւ բանաստեղծական կիրթ ճաշակին շնորհիւ՝ բնագրին գեղեցկութիւնն ու փափկութիւնն բաւ կարելոյն պահած է, որ թարգմանութեան մ'առաջին եւ ամենակարեւոր պայմաններէն մէկն է։

Ամեն Հայ դրավաճառաց քով կը գտնուի Գին մէկ քառորդ Մէճիտ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Կայսերական զօրաց համար 34·000 մէթրօ գօյն լաճիվէրտ չուխային մէթրօն 56, եւ 900 մէթրօ ծանր կիսամէգ չուխային մէթրօն 50, եւ 2600 Անգլիոյ Զապիթի չուխային մէթրօն 55, եւ 700 մէթրօ լաճիվէրտ Գասթօրին մէթրօն 120, եւ 400 մէթրօ կանանչ չուխային մէթրօն 60, եւ պէտք եղածին չափ ծանր կապոյտ տակտակին եւ ճերմակ չուխային մէթրօն 50 դէ սաւպարկով դնուելով, փրկիչական սոյուզը ամսոյս 20րդ. եշաբթի օրը ժամը 6ին սկսալ աճուրդ 'ի Տօփի Հանա։

14 ապրիլ 1871

Ի Դուռն Սերասքերի

Հայկական Ցուցմունքաւ եւ անձնականներու գորգ, բլուրեք պատմական ընտիր պատկերներ եւ ուրիշ զանազան տեսակ ճարտարութեանց քարրմներ արժան գնով կը ծախուին Գալաթու խանը փոքր յարկ թիւ 36 եւ Սաքըզ աղաջ թիւ 237 Յովսէփեանց Ա. Միրաքեանի խանութներուն. Ցիշեալ պատկերներուն համար նաեւ զանազան տեսակ ոսկեզօծ շրջանակներ ալ կը շինուին գոհացուցիչ գիներով։

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պօլիս Զինջիրլի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը.

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձնակները։

ԻԶՄԻՐ. Յովհան աղա Տէտէեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս աղա Թաքէճեան.

ԱՏԱՓԱԶԱՐ. Յարութիւն աղա Նազարեթեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էլմասեան

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Վարդան էֆէնտի Արզուման.

ԽԱՍ. Մ. աղա Խոյիկեան.

ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.

ԵՐԶՆԿԱՑ. Ընթերցասիրաց Թանգարան.

ՎԱՆ. Գրիգոր աղա Խաճախեան.

Ուրիշ քաղաքներէ բաժանորդ ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

Խմբագիր—Տնօրէն
Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆՋԻՐԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
17 ԱՊՐԻԼ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՌՈՒՇԷՆ)

Լոնտրա 3 ամիս	ղուրուշ	110—1/110 1/2
Մարսիլիա	»	23,20

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
17 ԱՊՐԻԼ

Անգղ. լիրա	ղուրուշ	110,38
Նաբոլէոն ոսկի	»	88
Խմբէտիյէ ոսկի	»	89,07
Թալլէրօ	»	51,25
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինդլոց	»	104 1/2 105,40
Պէշլիք	»	117

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 17 ԱՊՐԻԼ
ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարծր	Պէսարապիա	29	—30	
»	» Ազագ	30	—31	»
»	» Պուլկար	29	—30	
»	» Պուրկազ	29	—30	»
»	» Թէքիրտաղ	29	—30	
կակուղ	Ազագ	30	—31	»
»	» Պէսարապիա	30	—31	»
Կերրա Թուլա		30	—31	»
Ցորեն կակուղ Պուրկազ		26	—29	
»	» Վառնա	26	—29	
»	» Պուլկար	26	—29	
Եգիպտացորեն Թունա		19	—21	
»	Անատոլ.	19	—21	
Գարի Թունա		14	—15	
»	Անատոլ.	—		

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ
ԽՈՋԱԿ ԶՈՐ

Պուրսա	ղուրուշ
Անատոլու	»
Բօլօս	Ֆրանք ոչ գին կայ
Էտիրնէ	» ոչ գնող
Սալոնիկ	

ԲԱՄԲԱԿ — Ղուրուշ

Աէլլէ	հօխա	7 1/2—
Իզմիր	»	8 —
Ադանա	»	7 1/2—
Պալըքէսիր	»	6 1/2—
Կիրասոն	»	6 1/2—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	12	
» չլուացուած	»	7 1/2—	
Րումէլի լուացուած	»	12	
» չլուացուած	»	7	
Կիրասոն լուացուած	»	—	
» կէս		12	—13
» չլուացուած	»	22	—24
Ձօրլոնա	»	8	—
Էկրի Տէկիր	»	7 1/2—	

ՄԱԶԸ

Պուրսակասաան	հօխա	10 1/2—
Անատոլու	»	9 1/2
Ճերմակ	»	—

ՃԷՕՐԻ

Դայեարի Ա. տեսակ	հօխա	22	
» Բ. »	»	20	—
Էնկիւրի »	»	18	—
Թոգաթ »	»	»	—
Ամասիա »	»	47	—
Եոզղատ »	»	47	—
Զօրում		17	—

ԹԻՖԹԻՔ

Էնկիւրիւ	հօխա	44	—40
Գասթամօնի	»	44	—40
Պէյպազար	»	44	—40
Զէրզէգ	»	44	—40
Վան	»	22	—

ԱՑՈՒԻ ՄՈՐԹ

Ամասիա	8—9 1/2	հատը	մէկ Օ. Լ.	
Եօզկատ	»	»	»	»
Սիվաս	»	»	»	»
Երզրում	»	»	»	»
Կայսերի	»	»	»	»

ՁԷԹ

Մուտանիա	հօխա	6	—
Այվալը	»	6	—
Սաքըզ	»	8	—
Միտիլլի	»	6	—

Պղինձ Թոգաթ երկրին մէջ		9 1/2	—10
Սալէպ Գասթամօնու	հօխա		—
Աֆիոն	»	250	—260
Վէլէնէ	»	20	—26
Սուսամ	»	3 1/2	—
Կաղամախ Ընտիր	քիլէ	30	—
» Րումէլի	»		—
Մեղրամոմ Գարահ. Բէյլ	»	42	—48

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		ղուրուշ	
Խահվէ Բրազիլ. տեսակ 100 հօխ.		920	—940
» Բ. »	»	840	—
Լէմին	»	18	
Շաքար փոշի Անգղ. կենդ.		252	—255
» » Գաղղ.	»		—
» դլուխ Գաղղ.	»		—
Չայ Փէքօ	հօխան	22	—25
» Բէքօ ծաղիկ	»	50	—70
Անգղ. դալայ	կենդ.	850	—855
Պղպեղ (սինկէս)	հօխա	9	—
Լեղակ Ճէվա ու Պէնկալա	»	130	—150
» » Մանիլա	»	140	—160
Զինք տախտ. 100 հօխա Ֆր.		104	—
Երկաթ ծուղնէն		58	—60
» տախտակ		44	—
» բեւեռներ		63	—64
Փարֆինա		95	—
Երկաթ թաղիք 100 Փիշ.		39	
Կարագ եղ Թուսիոյ	գրլ.	14	—
Պանիր	»	24	—27